

Ledertrivsel og ledelse af trivsel i sundhedsvæsenet

Matterhorn

Ledelse af trivsel og psykisk
arbejds miljø

Projektleder, lektor Ligaya Dalgaard, Psykologisk Institut, AU
(Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, AU)

&

Projektleder, specialkonsulent Therese Aalborg Grupe, Koncern HR Udvikling, Region Midtjylland

Formål og mål

Formål: at give indblik i resultater om ledertrivsel blandt funktionsledere i RM og fortælle om erfaringer fra ledertræningsprojekt om ledelse af trivsel og psykisk arbejdsmiljø (Matterhorn)

Mål: Give viden om ledertrivsel og inspiration til arbejdet med ledelse af psykisk arbejdsmiljø

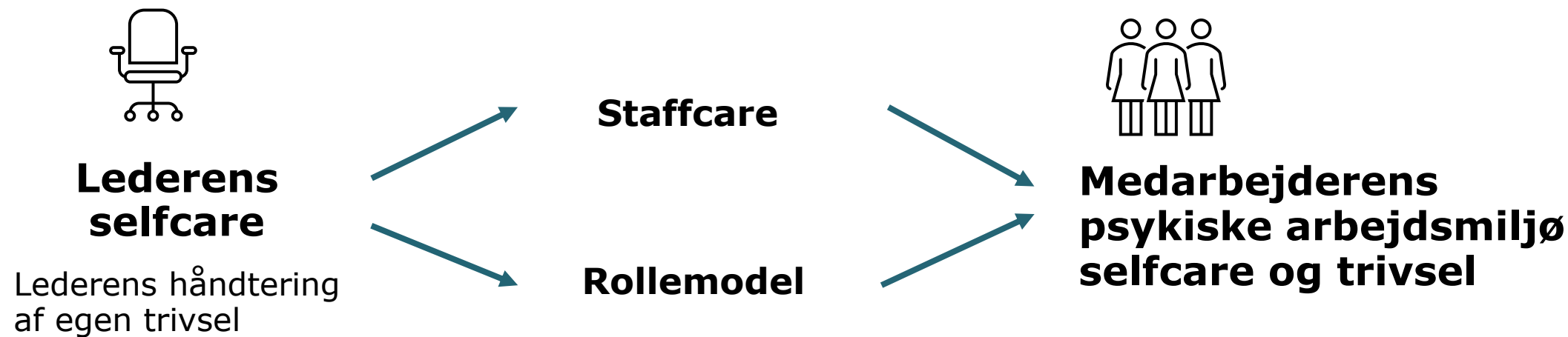
Baggrunden for at starte et forskningsprojekt om ledelse af psykisk arbejdsmiljø

- Bekendtgørelse om psykisk arbejdsmiljø
- Øget pres på funktionsledere i RM
- Traditionelt fokus på medarbejdere
- **Forskning:**
  - Ledere har unik viden men mange føler sig ikke klædt på til håndtering af trivsel
  - Behov for flere og bedre studier (særligt ift. hospitalssektor)
  - Virksomme studier baseret på reflektiv og gruppebaseret træning (Stuber et al. 2020)

Matterhorn er et lodtrækningsbaseret ventelistestudie om effekten af ledelsestræning med det formål

- At undersøge effekten på:
  1. Ledernes adfærd og egen trivsel
  2. Medarbejdernes trivsel, psykiske arbejdsmiljø og oplevelse af lederadfærden
  3. Medarbejderomsætning og sygefravær
- At belyse fremmende og hæmmende faktorer for implementering af træningen i ledernes dagligdag
- Antal funktionsledere: ca. 160 randomiseres til intervention el. venteliste
- Der måles på både ledere og medarbejdere inden træningen starter og efter 6 og 12 mdr.
- **Projektet er et samarbejde mellem Kronprins Frederiks Center for offentlig ledelse (AU), Psykologisk Institut (AU) og Koncern HR Udvikling (RM)**

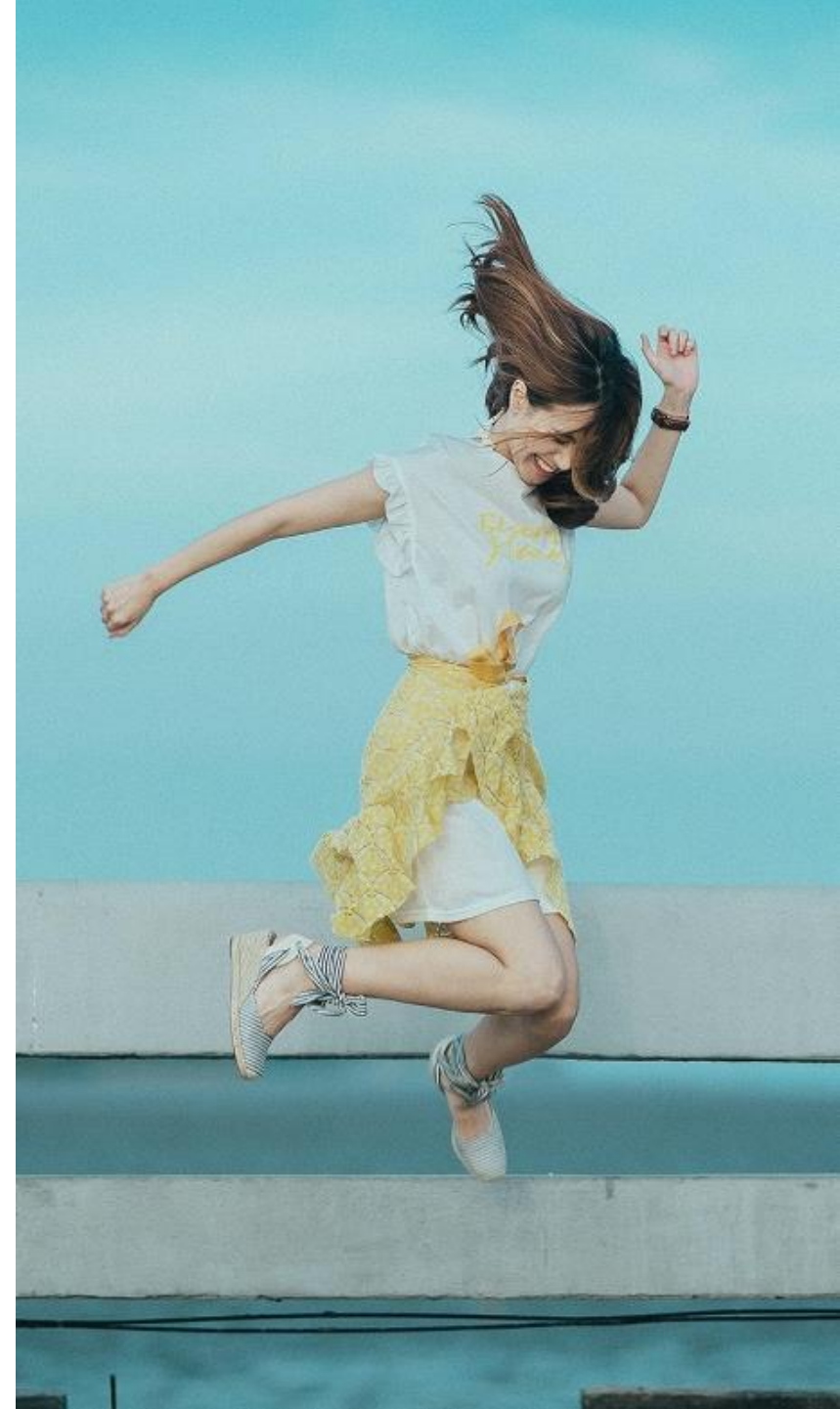
Health-oriented leadership

HVORFOR ER LEDERES TRIVSEL SÆRLIG VIGTIG AT FOKUSERE PÅ?

Ledere, der føler sig udbændte, kan have sværere ved at støtte medarbejderne (Barling og Cloutier, 2017)

Der er en sammenhæng mellem ledere, der trives, og en mere konstruktiv og empatisk adfærd overfor medarbejdere (Barling og Cloutier, 2017)

- Forskning om lederens trivsel er ikke hyppig
- Meget fokus på medarbejdere
- Lederes adfærd/trivsel og sammenhæng med medarbejderes trivsel

(Barling & Cloutier, 2017)

Hypotese: Ledere har det bedre

- Scorer lavere på stress og udbrændthed og højere på tilfredshed
- Får ofte adgang til flere ressourcer og beskyttende faktorer
- Fordele ser ud til at øges over tid og ved højere ledelsesniveauer

(Skakon, 2009, Debus et al., 2019; Korman et al., 2021; Li et al., 2018)

Hypotese: Vi tilskriver ledere positive kvaliteter

- Ledelsesteorier har et prototypisk positivt syn på lederen
- Et romantisk syn på lederen, som stærk og ansvarlig for succes

Lederen som
helt

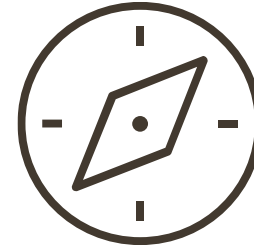
Den visionære
leder

Den karismatiske
leder

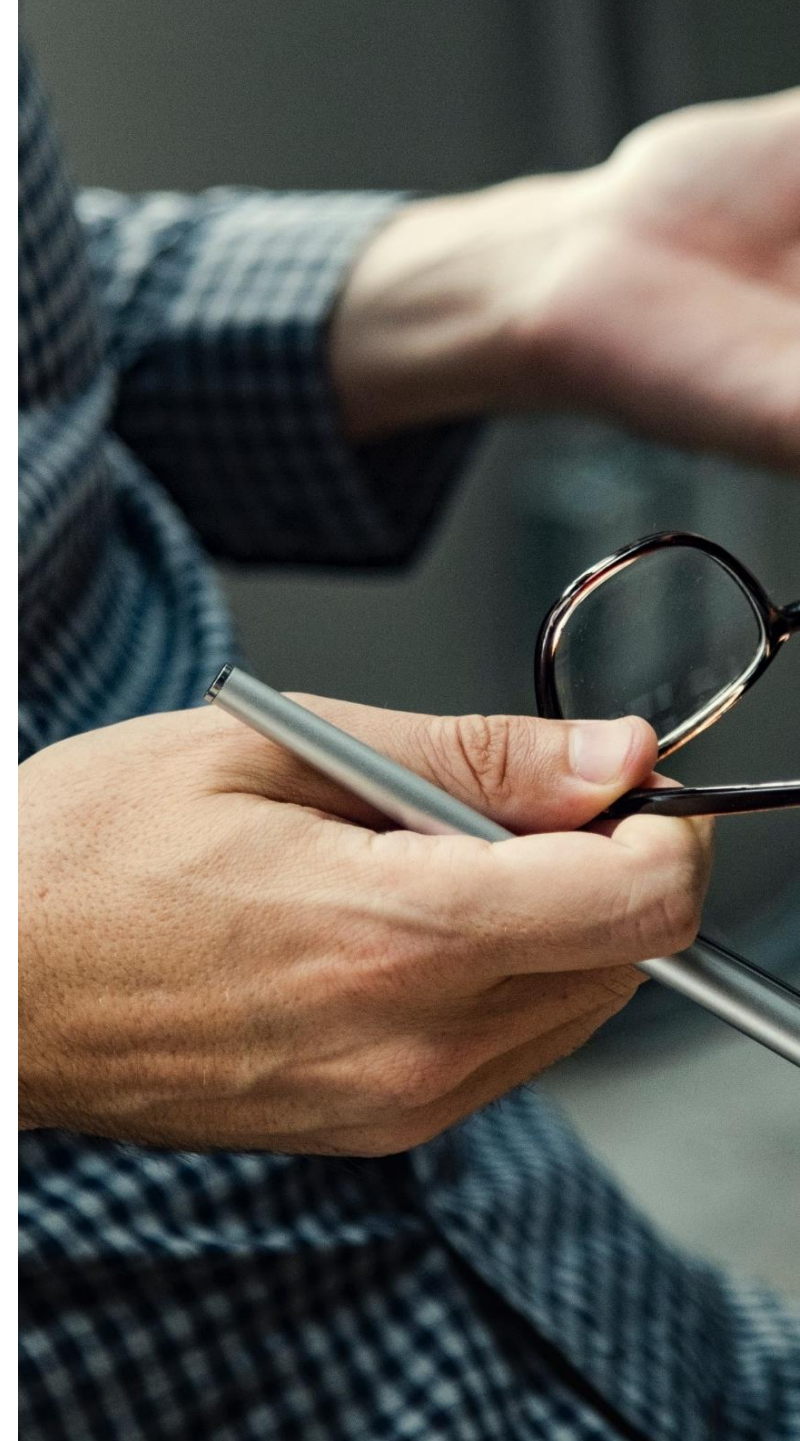

Ledelse er et tveægget sværd

- Større opgaverelaterede krav (arbejds mængde, tidspres)
- Øgede sociale krav (håndtering af komplekse relationer)
- Kontekstuelle krav (f.eks. konkurrence eller ydre forandringer)

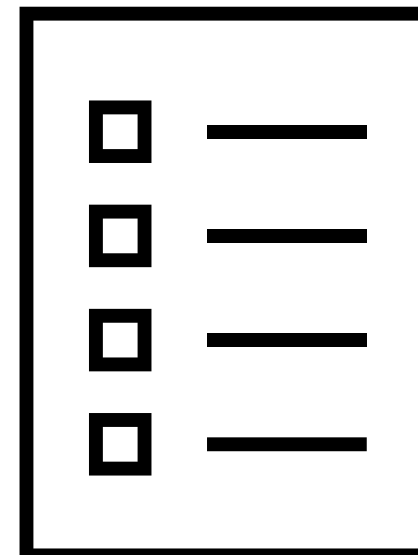
(Bruning et al. 2022)

Matterhorn – Forundersøgelse

Undersøgelsen er foretaget i forsommeren 2022

- Der er udsendt spørgeskemaer til 686 funktionsledere (svarprocent på 74 %)
- 83 % er kvinder (21% ml. 45-49 år)
- Formålet var at undersøge trivsel og psykisk arbejdsmiljø blandt funktionsledere i RM
- **Find rapporten på:**
https://ps.au.dk/fileadmin/Statskundskab/CPL/Hjemmeside/Datarapport_-_psykisk_arbejdsmiljoe.pdf

Stress, søvn og selvvurderet helbred blandt funktionsledere i Region Midt

STRESS

- Funktionslederne angiver et gennemsnitligt stressniveau på 14,5 på en skala fra 1-40
- I 2020 var gennemsnittet 12,9 i den almene befolkning i Region Midtjylland (Defactum)
- 28% rapporterer et højt stressniveau dvs. > 18

SØVN

- 38 %, der vurderer, at deres samlede søvnkvalitet er *dårlig* eller *mindre god*

SELVVURDERET HELBRED

- 87% oplever, at deres helbred alt i alt er *godt, vældig godt* eller *fremragende*

Krav

- 59 % svarer, at det ofte eller altid er nødvendigt at arbejde meget hurtigt
- 45% svarer, at de ofte eller altid ikke når deres arbejdsopgaver
- 62% svarer, at de ofte eller altid står til rådighed uden for normal arbejdstid
- 42 % svarer, at arbejdet ofte eller altid stiller dem i følelsesmæssigt krævende situationer

Ressourcer

- Høj selvtillid ift. håndtering af medarbejdernes psykiske arbejdsmiljø (0,74 på en skala fra 0-1)
- 56% svarer, at deres arbejdsindsats i høj grad eller i meget høj grad bliver anerkendt og påskønnet, mens 32 % oplever det i nogen grad
- 71 % oplever høj eller meget høj social støtte fra kolleger og 67% oplever tilsvarende fra nærmeste leder

Matterhorn-forløbet

Modul 1	Trænings- gruppe med konsulent	Modul 2	Trænings- gruppe	Modul 3	Trænings- gruppe	Modul 4	Trænings- gruppe	Modul 5
Tema: Lederens egen trivsel	5-6 personer	Tema: Minimere risikofak- torer og fremme beskyt- tende faktorer		Tema: At skabe et godt arbejds- klima		Tema: Håndtering af medarbej- dere i risiko		Tema: Ledelse af trivsel under foran- dringer
Januar 2023	Januar/ Februar	Februar/ marts	Marts	Marts/april	April/maj	Maj	Maj/juni	Juni

Modul 1: Lederens egen trivsel

- Arbejdsmiljølovgivningen og lederens psykiske arbejdsmiljø
- Stressbelastninger og coping
- Selvomssorg og værdier

Modul 2: Minimere risikofaktorer og fremme beskyttende faktorer

- Om lederadfærd og medarbejdertrivsel
- Kommunikation og konflikthåndtering
- Risikofaktorer og beskyttende faktorer

Modul 3: At skabe et godt arbejdsklima

- Psykologisk tryghed
- En kultur, hvor man kan ytre sig åbent (voice- og silenceklima)
- Medarbejderinddragelse

Modul 4: Håndtering af medarbejdere i risiko

- Krise- og belastningsreaktioner
- Medarbejdere i risiko for sygemelding eller mistroivsel
- Den svære samtale
- Lederens dilemmaer, rolle og egenomsorg

Modul 5: Ledelse af trivsel under forandringer

- Organisatoriske forandringer og trivsel
- Lederens rolle
- Opsamling og afrunding af forløbet

Mindfulnessøvelser var en del af alle moduler

Matterhorn – ledertræningsforløb 2023

"Dejligt at kunne dele vores ledelsesdilemmaer med ligesindede."

"Det er sådan et trygt rum at være i."

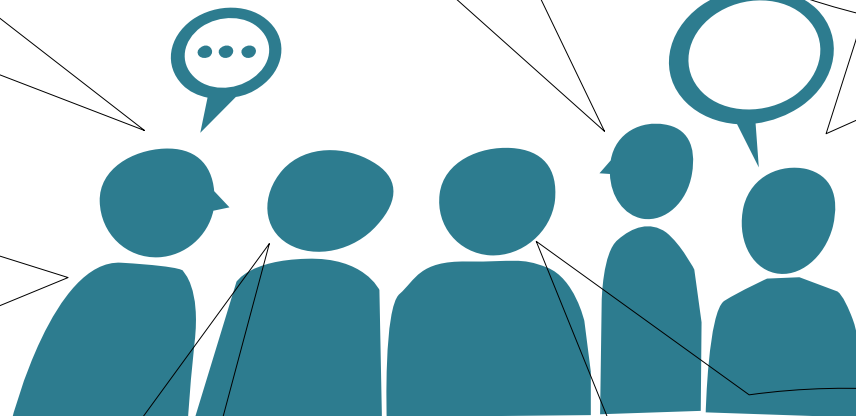
"Hvor er det fedt at være i en organisation, hvor er opmærksomhed på vores trivsel og psykiske arbejdsmiljø?"

"Sørger I (Koncern HR) for, at øverste ledelse får information om resultaterne af forundersøgelsen?"

"Hvor går grænsen for, hvad vi skal rumme?"

"Vi har så travlt med drift i hverdagen, at vi har vanskeligt ved at omsætte det, vi lærer – men vi prøver."

Vi har ramt et udækket behov.

Resultater

Dalgaard et al. *BMC Public Health* (2023) 23:848
<https://doi.org/10.1186/s12889-023-15728-2>

BMC Public Health

STUDY PROTOCOL

Open Access

A study protocol outlining the development and evaluation of a training program for frontline managers on leading well-being and the psychosocial work environment in Danish hospital settings – a cluster randomized waitlist controlled trial

V. L. Dalgaard^{1,2*}, A. Gayed³, A. K. L. Hansen², R. Grytnes⁴, K. Nielsen⁵, T. Kirkegaard¹, L. Uldall⁶, K. Ingerslev⁶, J. Skakon⁷ and C. B. Jacobsen²

Abstract

Background Hospital staff are often exposed to stressful psychosocial working conditions and report high levels of stress and burnout, which may negatively impact the safety of employees and patients. Managers hold unique knowledge of workplace conditions and needs of employees, but leadership interventions to improve the well-being of managers and employees in hospital settings are scarce. This study evaluates the effects of a leadership intervention based on a health-oriented leadership approach on the well-being and psychosocial work environment aspects of managers and employees.

Methods/design The study is designed as a randomized, waitlist-controlled trial with two groups (intervention and waitlist control group) and measurements at baseline, 6- and 12-month follow-up. We aim to include 200 front-

Matterhorn-projektets "besætning"

Kronprins Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet

*Christian Bøtcher
Jacobsen, Ph.D.
Professor*

*Vita Ligaya Ponce
Dalgaard,
Projektleder/lektor*

Tanja Kirkegaard, Adjunkt

*Ane-Kathrine Lundberg Hansen,
Videnskabelig assistent*

*Dorte Raaby Andersen,
Sociolog, Ph.D.*

Koncern HR, Udvikling, Region Midtjylland

*Kasper Bjørn,
Konst. kontorchef*

*Therese Aalborg Grupe,
Projektleder/
Specialkonsulent*

*Gitte Geisnæs Hansen
Organisationskonsulent*

*Charlotte Vanting Brauer
Specialkonsulent*

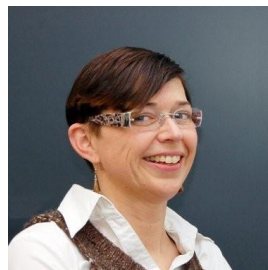

*Mads Østergaard
Simonsen
Organisationskonsulent*

*Lone Høygaard
Specialkonsulent*

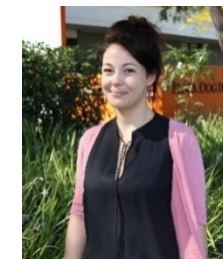
Ekspertpanel

*Karina Nielsen,
Professor of Work
Psychology,
The University of
Sheffield, England*

*Janne Skakon,
Ekstern lektor,
Institut for
Psykologi,
Københavns
Universitet*

*Aimee Gayed,
Doctor, Ph.D.,
University of
South Wales,
Australia*